

fiecare fibră a sufletului. Cuvântul lui Dumnezeu este un cuvânt viu, care ne împărtășește harul Domnului Dumnezeuului nostru”⁵³.

De aceea, preotul are menirea de a-i conștientiza pe credincioși asupra însemnătății cultului, arătându-le importanța lui ca mijloc de transmitere a harului și binecuvântărilor dumnezeiești, de manifestare a religiozității și de mărturisire și trăire a credinței și a evlaviei ortodoxe. Prin cult se constituie comunitatea parohială ca mod ideal de viață, de simțire și iubire creștină, după modelul treimic.

„Prin intermediul acestei comunități liturgice și eshatologice omul se mută din starea individului căzut la realitatea unei adevărate comunități de persoane, adică în acel «spațiu» funcțional liturgic, istoric și eshatologic în care prezența lui Dumnezeu Celui în Treime devine simțită, și în care se lucrează totodată marea minune a desăvârșirii creației și a desăvârșirii omului”⁵⁴.

Ca ofițier și interpret al cultului, preotul este dator să mijlocească ca actul liturgic să pătrundă în conștiința credincioșilor, pentru a-i convinge să participe regulat la sfintele slujbe și să trăiască intens momentele rugăciunilor, imnelor și ale lecturilor biblice. Formarea conștiinței religios-morale în atmosfera înălțătoare a Sfintei Liturghii și în ambianța rugăciunii și a pregătirii sufletești pentru primirea Sfintelor Taine este o temelie statornică a creșterii și desăvârșirii morale a credincioșilor și, totodată, o încununare a strădaniilor preotului de a forma în rândurile lor o conștiință creștinească trează și o atitudine comunitară generoasă și umanitară, ca să poată grăi cu cugetul împăcat, ca și Sfântul Ioan Gură de Aur, care se adresa mulțumitor păstoriților săi:

„Văzându-vă, iubitorilor, că veniți la biserică în fiecare zi cu tragere de inimă, mă bucur nespus și nu încetez a slăvi pe Iubitorul de oameni Dumnezeu pentru sporul vostru cel duhovnicesc. După cum foamea este semn al bunei stări trupești, tot așa și râvna de auzire a cuvintelor dumnezeiești este dovada cea mai mare a sănătății voastre sufletești”⁵⁵.

53. Părintele TRIFON, *Dimineți cu Dumnezeu*, trad. în rom. de Irina Niculescu, Ed. Sofia, București, 2017, p. 65.

54. G. PATRONOS, *Îndumnezeirea omului*, p. 174.

55. SF. IOAN GURĂ DE AUR, *Omilia la Facere (I)*, Omilia a IV-a, traducere de Pr. Dumitru Fecioru, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 21, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987, p. 56.

În felul acesta, cultul devine forța dinamică ce înviorează, îmbogățește și energizează viața spirituală a parohiei, conturându-i adevărata identitate și orientare ecleziologică, dezvoltând în sânul ei o atmosferă de familie duhovnicească, care întreține o vie legătură sufletească și inspiră statornicirea unor relații de pace, solidaritate, comunicare frățească și bună înțelegere. De aceea, misiunea preotului de părinte și povățuitor duhovnicesc este fundamentală în această direcție.

„Ca preoți, noi nu trebuie să lăsăm pe nimeni să plece din Biserică fără a face tot ce ne stă în putință pentru a-l aduce înapoi; să ne mobilizăm puterile sufletești, să-i cercetăm pe cei care nu vin la biserică și să-i reintegrăm cu iubire în viața liturgică”⁵⁶,

asa cum ne-a exemplificat și îndemnat Mântuitorul în pilda Bunului Păstor, care lasă cele 99 de oi și pornește în căutarea celei pierdute (Lc 15:4-6). Sub îndrumarea preotului, fiecare membru al parohiei ar trebui să participe activ la toate acțiunile ei constructive, menite să sporească binele moral și material al acestei comunități spirituale și să crească frecvența la sfintele slujbe, îndemnându-se unul pe altul să vină să se adape din izvorul nesecat al harului, adevărului și înțelepciunii dumnezeiești.

„Să vină fiecare la biserică aducând câte un membru din familia lui. Tatăl să vină cu fiul, fiul cu tatăl, soții cu soțiile, soțiile cu soții, stăpânul cu sluga, fratele cu fratele, prietenul cu prietenul. Să se îndemne unii pe alții și să pornească împreună spre adunarea de aici. Dar mai bine spus, să chemăm la această comoară obștească de bunătăți nu numai pe prieteni, ci și pe dușmani. Dușmanul va pune în mod sigur capăt urii”⁵⁷.

Participarea activă a credincioșilor la cultul divin asigură angajarea lor plenară în viața Bisericii, pentru că adevărata viață creștină ortodoxă o aflăm și o trăim cu intensitate în cultul divin al Bisericii noastre. Actualizând întreaga operă mântuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos și „întărind sentimentul religios, acest cult fortifică în-

56. Părintele TRIFON, *Dimineți cu Dumnezeu*, p. 16.

57. Sf. IOAN GURĂ DE AUR, *Despre schimbarea numelor. Despre milostenie, Despre tăria credinței, Despre propovăduirea Evangheliei*, traducere de Pr. Dumitru Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006, p. 108.

treaga structură sufletească a credinciosului creștin⁵⁸, reprezentând cel mai însemnat mijloc de educație religioasă. Respectând tradițiile, rânduielile și instituțiile de cult, credincioșii trăiesc tainic, dar real, în Hristos, având posibilitatea să îmbine teoria cu practica, doctrina cu viața spirituală.

Pentru atingerea acestui obiectiv important este absolut necesară o inițiere prealabilă a credincioșilor noștri în universul vieții liturgice, care se face prin explicarea serviciului divin public al Bisericii Ortodoxe, pentru buna înțelegere a cultului creștin ortodox. Cunoașterea semnificațiilor simbolice, mistagogice și doctrinare ale cultului în-lătură prezența pasivă și indiferentă a credincioșilor la acest cult și sporește interesul și respectul acestora față de mărețul edificiu al rânduielilor liturgice. Din acest motiv, predica liturgică și cateheza mistagogică au un rol bine definit în aria activității pastoral-misionare a preotului, însă lucrarea învățătoarească concretizată în predici și cateheze nu trebuie să se rezume la un simplu proces de comunicare a cunoștințelor religioase, la o acțiune pur teoretică, didactic-instructivă, ci ea trebuie să producă regenerare spirituală, transformare și înnoire sufletească.

„Credincioșii de azi nu au nevoie de vorbă dulceagă; ei nu așteaptă de la preot prea multă măiestrie în arta de a predica și catehiza, ci așteaptă exemplul viu; îl așteaptă pe preotul care trăiește creștinismul. El nu așteaptă o predică sau o cateheză demonstrativă, ci o acțiune instructiv-educativă continuă, consecventă, pentru o viață străină de trufie și îngâmfare, lipsită de nedreptate, de lăcomie, de trândăvie⁵⁹.”

Vorbirea despre Dumnezeu presupune mai întâi vorbirea cu Dumnezeu, în sensul că nu putem să-i spunem fratelui nostru lucruri pe care nu le-am trăit. Între cunoaștere și trăirea adevărului de credință există un raport de interdependență.

„Un preot care nu trăiește el însuși ideea religioasă, care nu este el însuși cutremurat de fiorul religios, ci propune numai de ochii lumii și de mântuială, ca să satisfacă dispozițiile autorității bisericești, nu va reuși

58. Pr. Mihail BULACU, *Studiu introductiv în Catehetica ortodoxă*, Oradea, 1928, p. 162.

59. Pr. Dumitru CĂLUGĂR, *Catehetica*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1984, p. 124.

să dea decât cel mult cunoștințe aride, dar nu va izbuti să sfințească, nu va ajunge să poată spune ca în cântarea bisericească, că tot cel ce se catehizează «sfânt lui Dumnezeu este»⁶⁰.

Cunoașterea învățăturii de credință, unită cu convingerea fermă și credința neclintită în actele descoperirii dumnezeiești, îndeamnă la trăire, iar trăirea adâncește cunoașterea, urcând-o pe treptele înălțării vieții duhovnicești.

Un preot trăitor, atunci când îi catehizează pe credincioși, îi formează duhovnicește, crescându-i în duhul evlaviei creștinești, care îi deprinde pe aceștia să se simtă în sânul Bisericii, ocrotiți suflătește, încălziți și luminați de Dumnezeu. Cateheza îi familiarizează pe credincioși cu noțiunile fundamentale ale dogmei și moralei creștine, iar predica le orientează sensul vieții lor, învățându-i cum să trăiască în lumina învățăturilor divine. Catehizarea este pregătirea apercetivă a predicii, „temelia întregii pastorații” și „piatra cea din capul unghiului pentru pastorația parohiei”⁶¹. Misiunea predicatorului este aceea de a zidi ceea ce a început catehetul și de a face roditoare sămânța cuvântului aruncată în ogorul sufletului. Și cateheza și predica au același obiectiv și scop în procesul educației religioase și anume îndreptarea credincioșilor pe calea împlinirii voii și poruncilor lui Dumnezeu, în duhul credinței și în comunitatea iubirii. „Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește” (In 14:21), a spus Mântuitorul.

Cuvântul preotului trebuie să fie cântărit, chibzuit, să aibă putere de convingere, să încolțească dintr-o cugetare matură și să nu contrazică învățătura revelată.

„Cuvântul învățăturii ce iese de pe limba celui care propovăduiește trebuie să conțină osândirea răutății, lauda virtuții, mustrea fărâdele-gii, lauda înțelepciunii, osândirea mândriei, lauda bunătății, ca un medicament diferit și complet care este alcătuit din toate substanțele”⁶²,

spune un mare predicator creștin.

Cuvântul predicii trebuie să cadă ca o rouă răcoritoare peste sufletele obidite și întunecate de păcat, să fie ca un fagure de miere, ca

60. Pr. Petre VINTILESCU, *Preotul în fața chemării sale ca păstor de suflete*, București, 1935, p. 259.

61. Pr. D. CĂLUGĂR, *Catehetica*, p. 14.

62. Sf. IOAN GURĂ DE AUR, *Biserica și Taina Sfintei Preoții*, p. 85.

o doctorie vindecătoare, căci prin arma cuvântului au fost eliberate sufletele din cumplita sclavie a patimilor.

„Prin predică lumea a fost întoarsă la credință și s-au schimbat obiceiurile oamenilor; și tot prin ea trebuie încălzită credința între creștini, trebuie păzită ori îndoită curăția moravurilor, iar dacă predica s-ar împușina și dragostea s-ar răci și stricarea moravurilor s-ar lăți”⁶³.

Însă pe lângă știința necesară și arta de a se exprima liber, clar, coerent, precis și argumentat, preotul nu trebuie să ignore o condiție de ordin general în cuvântările lui și anume, dulceața cuvântului, de care trebuie să dea dovadă mai ales atunci când critică, corijează și mustră greșelile oamenilor. Cuvântul rostit cu duhul blândeții domolește mânia, mângâie, atrage și îi stimulează pe cei vinovați, pe când asprimea irită și îndârjește. Când păstorul le grăiește cu dragoste părintească, cei supuși slăbiciunilor omenești se desprind mai ușor din robia patimilor pierzătoare, pentru că „vorba dulce mult aduce”, după cum spune un proverb românesc.

O predică actuală, pentru a corespunde imperativelor vremii, trebuie să întrunească următoarele condiții:

- să izvorască din cunoașterea temeinică a învățăturilor biblice și patristice;
- să combată păcatele și să îndrepte moravurile rele;
- să explice limpede învățătura evanghelică și să o aplice la viața practică;
- să fie ancorată în realitățile vieții cotidiene ale parohiei;
- să fie omogenă, adică accesibilă tuturor ascultătorilor, indiferent de gradul lor de cultură și de capacitatea lor intelectuală;
- să trezească interesul ascultătorilor prin expunerea ideilor interesante și utilizarea mijloacelor intuitive, a pildelor, istorioarelor și sintagmelor proverbiale;
- să redea mesajul Evangheliei într-o formă stilistică bisericască;
- să urmărească atingerea celor trei scopuri didactico-educative: luminarea minții, sensibilizarea inimii și determinarea voinței la

63. Mitropolit Athanasie MIRONESCU, *Sfaturi către preoți*, București, 1909, p. 119.

trăirea adevărilor de credință și la îndeplinirea faptică a preceptelor evanghelice și a regulilor moralei creștine.

Forma de exprimare în predică a fost întotdeauna stilul Sfintei Scripturi și limba vechilor cazanii, pentru că mesajul divin trebuie înveșmântat într-o formă verbală demnă de sfințenia lui. „Ca preoți, trebuie să vorbim totdeauna ca reprezentanți ai Bisericii, ca slujitori ai lui Dumnezeu, păstrând totdeauna caracterul sacerdotal al misiunii și activității noastre pastorale și omiletice”⁶⁴. Corabia Bisericii este asaltată și tulburată mereu de cumplitele valuri ale rătăcirilor, ale necredinței, ale viciilor, ale superstițiilor și ale practicilor neortodoxe care încearcă să o scufunde, însă cârmaciul ei, adică păstorul

„trebuie în tot momentul să stea gata cu arma cuvântului înțelept a învățaturii creștine, să spargă valurile și să apere viața enoriașilor, arătându-le ce trebuie să facă și cum să lucreze, spre a nu pieri nimeni în valuri, căci mânia și răutatea nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu”⁶⁵.

În acest context nu trebuie să neglijăm un principiu general de a cărui împlinire atârână tot succesul activității noastre pastorale și predicatoriale, și anume concordanța dintre predica verbală și exemplul moral al vieții noastre, adică „faptele preotului să predice calea vieții, odată cu sunetul cuvântului”⁶⁶, potrivit Sfântului Grigorie Dialogul, sau, cum spune Sfântul Grigorie Teologul, „Să atragă pe credincioși pe calea virtuții prin covârșirea virtuții sale”⁶⁷.

Această regulă trebuie aplicată și în sfera activităților pastorale, social-filantropice și social-caritative, unde preotul este dator să se implice ființial, participând la viața semenilor săi, deschizându-se spre cei aflați în suferințe, în nevoi și în necazuri, alinându-le durerile, compătimentându-i și acordându-le ajutorul și sprijinul cuvenit în toate

64. Pr. Ene BRANIȘTE, „Îndrumări către preoți privitoare la datoria și modul de a predica”, în: *Mitropolia Olteniei*, XXIX (1977), nr. 7-9, p. 547.

65. Pr. Ștefan CĂLINESCU, *Povățuitor în activitatea pastorală a preotului*, București, 1908, p. 26.

66. Sf. GRIGORIE DIALOGUL, *Cartea Regulei pastorale*, partea a II-a, cap. 4, p. 55. „Nimenea nu e mai vătămător în Biserică decât acela care trăind o viață stricată, are numele și slujba sfințeniei” (*Cartea Regulei pastorale*, cartea a II-a, cap. 2, p. 31).

67. Sf. GRIGORIE DE NAZIANZ, *Cuvânt de apărare...*, cap. XV, p. 166.

împrejurările și cu toate mijloacele și posibilitățile de care dispune, bine știind că adevărata,

„cucernicie curată și neîntinată înaintea lui Dumnezeu și Tatăl, aceasta este: să cercetăm pe orfani și pe văduve în necazurile lor, și să ne păzim pe noi fără de pată din partea lumii” (Iac 1:27).

În societatea în care trăim astăzi predomină un noian întreg de suferințe sufletești și trupești: unii cad ușor în abisul păcatelor; alții sunt stăpâniți de depresie și tot felul de patimi și răutăți; unii se luptă cu boala, alții cu singurătatea, iar alții cu lipsa, neputința și sărăcia.

În parohia în care slujește, preotul poate întâlni credincioși răpuși de afecțiuni grave și boli incurabile, bătrâni infirmi, slăbănogiți și neajutorați, familii dezmembrate, soți despărțiți, copii abandonați și părăsiți, tineri orfani și văduve sărace care beau amărăciunea ca apa, căci nu primesc de la nimeni o rază de mângâiere și un reazem de scăpare. Poate, oare, preotul să rămână absent și nepăsător în fața unor asemenea traume care macină și zdrobesc sănătatea morală și fizică a oamenilor? Care este leacul și antidotul vindecării și izbăvirii din gama acestor cumplite drame și teribile suferințe? Este iubirea care „pe toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă” (1 Co 13:7), care caută la durerea și suferința omului și face tot ce este posibil să o ușureze, iar primul om care trebuie să dea tonul în această privință este preotul, după exemplul Mântuitorului, Care „neputințele noastre a luat și bolile noastre le-a purtat” (Mt 8:17; Is 53:4). Preotul trebuie să fie „mântuitorul” celor copleșiți de durere, părintele celor oropsiți și apăsați și slobozitorul celor căzuți în prăpastia deznădejdiei, a greșelilor și a necazurilor de tot felul care bântuie la tot pasul în lumea confuză și decăzută de astăzi. „Pe păstorul adevărat îl dovedește iubirea. Căci din iubire S-a răstignit Păstorul cel Mare”⁶⁸ spune Sfântul Ioan Scărarul. Această iubire părintească trebuie să o împărtășească preotul tuturor credincioșilor, dar mai ales celor asupriți de soartă, împovărați de griji și lipsiți de ajutor, apropiindu-se de ei cu inima caldă și afectuoasă, întinzându-le mâna ocrotitoare și ștergându-le lacrimile și povara suferințelor, așa cum ne povățuiește același Sfânt Părinte, zicând:

68. SF. IOAN SCĂRARUL, „Cuvântul XXXI, Către Păstor”, cap. V, trad. în rom. de Pr. Dumitru Stăniloae, în: *Filocalia*, vol. IX, București, 1980, p. 438.

„Ia aminte, deci, o, minunate, și arată-ți toată sânguința, dragostea, căldura, grija și rugămintea către Dumnezeu pentru cel foarte rățacit și zdrobit”⁶⁹.

Aria de activitate practică este vastă, iar formele de exprimare a solidarității creștine și a apostolatului evanghelic sunt multiple și variate. „Secerișul este mult, dar lucrătorii sunt puțini” (Mt 9:37), pentru că slujirea apostolului, în condițiile vremii contemporane, are o multitudine de semnificații și implicații ecleziologice, necesitând jertfă, abnegație, râvnă, entuziasm roditor, spirit de răspundere, inițiativă și rol hotărâtor pentru instaurarea unui climat de unitate a credinței și a trăirii creștinești ideale. „Slujirea este o formă de pastorație care ține Biserica deschisă umanității, într-un mod adecvat situațiilor”⁷⁰, răspunzând necesităților și exigențelor vremii, iar Biserica parohială este o comunitate de credință, de cult și de slujire creștină, unde preotul ei este angajat permanent în această slujire, fiind chemat să lucreze cu cuvântul și cu fapta, în numele lui Iisus Hristos, pentru înnoirea și însănătoșirea sufletească a fiilor săi duhovnicești.

„Noi, preoții, trebuie să izbăvim de pieire atâtea suflete, să le pescuim din abisuri de nelegiuiri, să le trezim din somnolențele nepăsării, să le smulgem din ghearele păcatului, să le încălzim în văpaia iubirii noastre, să le luminăm cu flacăra credinței noastre și să le îmbărbătăm cu pildele sfinților și cu desăvârșirile ființei noastre, pentru ca viața lor să fie ferită de naufragiile păcatului, pentru ca ele să-și câștige degrabă «cetățenia cerească», pierdută din pricina satanicelor ademeniri și anarhii ale veacului”⁷¹.

Slujirea pastorală nu se lucrează cu unități de măsură, ci cu prețul jertfei, cu timp și fără timp. În orice moment și în orice împrejurare, preotul trebuie să se apropie cu căldură de păstoriții săi și să-i îndrume să trăiască în duhul adevărului, al dragostei, al păcii și al dreptății evanghelice, interesându-se de preocupările și manifestările lor sufletești, așa cum ne îndeamnă Sfântul Ioan Gură de Aur pe fiecare dintre noi:

„Fă ceva pentru mântuirea fratelui! Nu-l acuza doar, nici nu-l certa, ci sfătuiește-l, mângâie-l, arată-i vătămarea ce vine din priverile urâte, dar și folosul și câștigul învățaturii. Lucrează spre slava lui Dumnezeu și

69. Sf. IOAN SCĂRARUL, *Cuvântul XXXI, Către Păstor*, cap. XIII, p. 450.

70. Mitropolit Antonie PLĂMĂDEALĂ, *Biserica slujitoare*, Sibiu, 1986, p. 252.

71. Pr. G. CRISTESCU, *Teologie și sacerdoțiu ...*, p. 14.

îți vei agonisi de două ori mai multă plată: pentru cele pe care le faci spre folosul mântuirii tale și pentru cele prin care te zbați să vindeci mădularul tău. Căci aceasta este fala Bisericii, aceasta porunca Stăpânului să nu te preocupe numai de cele ale tale, ci și de cele ale aproapelui”⁷².

Făcând aceasta, preotul nu-și mai aparține numai lui însuși, ci el aparține integral enoriașilor săi, mai ales atunci când îi tratează cu omenie, milă, bunătate, înțelegere, iubire sinceră și dăruire.

„Omul bun modelează viața după frumusețea pe care a pus-o mâna lui Dumnezeu în inima ființei sale. Prin dragostea sa, prin blândețea, mila și mângâierea cu care este împodobit, acest om atât de rar printre noi face să crească în preajma sa numai bucurie și îndemn”⁷³.

Acestea sunt trăsăturile profilului moral al preotului.

Slujirea pastorală este nobilă, sublimă, încercată de greutate, încărcată de bucurii, dar încununată și de daruri dumnezeiești, pentru că „nici un dar nu e așa de bine primit de Dumnezeu de la noi ca acela de a aduce suflete cuvântătoare prin pocăință”⁷⁴. Orientând viața credincioșilor în acest sens, preotul îi sfătuiește și îndeamnă la pocăință, îi învață temeiurile dreptei credințe, le sfințește viața, actualizând prin har și efort personal Preoția lui Hristos, și îi educă, conducându-i către viața cea nouă în Hristos (Ga 2:20).

Toate îndeletnicirile și strădaniile lui depuse în scopul îndeplinirii întreitei sale slujiri de învățător, sfințitor și îndrumător moral al credincioșilor tind spre îndeplinirea idealului suprem al slujirii sale preoțești: mântuirea celor încredințați lui spre păstorire. De aceea,

„dreapta învățătură a credinței-respectarea poruncilor, primirea Sfintelor Taine, participarea la toate rugăciunile Bisericii și ascultarea de păstorii legitimi sunt esențiale în lucrarea mântuirii, căci numai acolo se înfăptuiește mântuirea, unde toate acestea conlucrează”⁷⁵,

spune un sfânt contemporan. Însă preotul nu se mântuiește singur, ci în strânsă conlucrare și comuniune cu credincioșii săi. „Credinciosul

72. SF. IOAN GURĂ DE AUR, *Cateheze baptismale*, Omilia a III-a, trad. în rom. de Pr. Marcel Hanches, Ed. „Oastea Domnului”, Sibiu, 2003, p. 101.

73. Ernest BARNEA, *Îndemn la simplitate*, Ed. Anastasia, București, 1995, p. 103.

74. SF. IOAN SCĂRARUL, *Cuvântul XXXI, Către Păstor*, cap. XIII, p. 452.

75. SF. TEOFAN ZĂVORĂTUȘUL, *Viața lăuntrică*, trad. în rom. de Elena Dulgheru, Ed. Sofia, București, 2000, p. 29.

este un altar pe care preotul trebuie să slujească cu aceeași datorie și răspundere ca și în fața Sfântului Jertfelnic⁷⁶, îndeplinindu-și cu râvnă, competență și devotament misiunea sa sfântă și stând permanent la dispoziția credincioșilor săi pentru satisfacerea aspirațiilor și nevoilor lor religioase și îmbunătățirea vieții lor sufletești.

Credincioșii doresc ca preotul lor să facă cât mai lucrător harul care este întru el, să se apropie de sufletele lor cu bunăvoință, încredere și dragoste părintească și nu cu asprime, căci „severitatea nu înseamnă o chemare a sufletului la credință, ci dragostea cu care să-l conduci pe cărarea cea bună”⁷⁷. Credincioșii îi caută la tot pasul pe preoții care răspândesc în jurul lor mireasma iubirii, a liniștii și a mângâierii și „bat la inima lor să-i întărească cu sfatul cel bun al păstoririi și să-i spele cu lacrimile rugăciunii”⁷⁸.

Astăzi, exigențele vieții contemporane conferă slujirii pastorale dimensiuni, conținuturi și ritmuri fără precedent, cărora preotul trebuie să le facă față cu înțelepciune, noblețe sufletească, tact pastoral, spirit de jertfă, consecvență, sobrietate și tărie de caracter, cultivând în rândurile credincioșilor sămânța dreptei-credințe și virtutea pentru a promova o viață creștină adevărată și a câștiga încrederea fiilor săi duhovnicești.

Pentru aceasta el trebuie să pună în aplicare toate mijloacele liturgice, catehetice, misionare și pastorale, adaptându-le la specificul vieții spirituale a comunității parohiale pe care o conduce, urmărind să facă din fiecare credincios un „mădular cinstit al Bisericii lui Hristos”, conștient de menirea sa și împlinitor al datoriilor sale creștinești.

Pentru a lucra eficient, este bine să se implice cu toată seriozitatea și sârguința în viața parohiei și să cunoască realitățile vieții religio-morale trăite de enoriașii săi.

Preotul este inima care pulsează și antrenează întreaga activitate și viața duhovnicească a parohiei, iar acest organism spiritual rămâne nucleul pe care se clădește Trupul eclezial al lui Hristos.

76. I. IOANICESCU, „Preotul ca îndrumător de suflete”, în: *Mitropolia Olteniei*, XXVIII (1976), nr. 5-6, p. 388.

77. MAMA SICA, *Cum să-i învățăm pe copii religia*, Ed. Anastasia, București, 1995, p. 146.

78. Sf. GRIGORIE DIALOGUL, *Cartea Regulei pastorale*, partea a II-a, cap. 5, p. 59.

Relația preot-enoriași în cadrul parohiei este esențială pentru succesul pastoral, succes care nu trebuie înțeles ca fiind eminamente în folosul preotului, ci trebuie privit în perspectiva drumului ascendent spre desăvârșire și dobândirea împărăției cerești, căci Dumnezeu „voiește ca toți oamenii să se mântuiască și să vină la cunoștința adevărului” (1 Tim 2:4).